प्रकृतिः पाठयति।

प्रकृतिः मनुष्याणां अवश्यं सर्वं ददाति। अस्माकं परितः स्थितं इदं प्रकृतिः अद्भुतं रहस्यमयं च भवति। यथा यथा एकैकं रहस्यं उद्घाटयति तथा तथा नूतनं किञ्चित् रहस्यं संभविष्यति। प्रकृत्या विनाशे अस्माकं नाशमेव सम्भवति। प्रकृतिः सर्वोपसाधिका भवति।

प्रकृतिः मनुष्यं अनेकान् मूल्यान् पाठयति। परोपकारं, दया, स्नेहं, परोपकारं इत्यादयान् गुणान् पाठयन्ति। जीविते परोपकारं इति मूल्यं अत्यावश्यं भवति। प्रकृत्या सर्वजन्तुजालाः अन्येषां उपकाराय वर्तन्ते। एतदेव एकं सुभाषितेन स्पष्टीकरोति।

परोपकाराय फलन्ति वृक्षाः
परोपकाराय वहन्ति नद्यः।
परोपकाराय दुहन्ति गावः
परोपकाराय सदां विभूतयं॥

वृक्षाः अन्येषां उपकाराय फलन्ति। ते स्वफलं न भोज्यति। अपि च, वृक्षाः शीतलछाया ददाति। वृक्षाः अनेकां जीविनां वासस्थानं भवति। नद्याः परोपकाराय वहन्ति। गावः स्वस्य क्षीरं अन्येषां उपकाराय दुहन्ति। एवं परोपकारं इति मूल्यं प्रकृतिः सर्वजन्तुजालान् अस्मान् पाठयति।

प्रकृतिः केरलीयान् ऐक्यं इति सन्देशः

समीपकाले पाठयति स्म। सप्तदशाधिकद्विसहस्रतमे वर्षे आगस्त मासे केरले आगतं प्रलयं केरलीयान् ऐक्यं, त्यागः इत्यादयान् गुणान् ददाति स्म। तस्मिन् प्रलये अनेकाः जनाः दुःखे वर्तन्ते स्म। जाति-मत-वर्ण-प्रादेशिक-साम्पत्तिक-वर्ग भेदमन्ये सर्वे केरलीयाः रक्षाप्रवर्तनं करोति स्म। अपि च, अस्मिन् समये सम्पन्नाः, दरिद्राः, विद्यासम्पन्नाः, अविद्याः इत्येकं इति सर्वान् मनुष्यान् ऐक्यं वर्तन्ते। साम्पत्तिक-वर्गमपेक्ष्य विवेचनं त्यक्तं इदं काले मानवान् प्रति प्रकृतिः एकं अतिविशिष्टं सन्देशं ददाति।

मानवाः जाति, मतं इत्यादयान् अधिकृत्य विवेचनं कुर्वन्ति। जातिः अधिकृत्य आक्रमणं, मानसिकपीडनं, विवेचनं किं बहुना नरहत्या अपि लोके सम्भवति। सर्वाणां मनुष्याणां जाति मनुष्यजाति इति सन्देशः प्रकृति परोक्षेण अस्माकं ददाति। अस्माकं परितः वर्तमानाः पक्षिमृगादयः स्वस्य वर्गं विलोक्य स्ववर्गमेव मिलयति। मधुपाः, भ्रमराः इत्यादयान् वर्गान् परस्परम् ऐक्येन, स्नेहेन, स्ववर्गेण सह वासमकुर्वन्। इत्येषु उदाहरणेषु प्रकृतिः साहोदर्यं, मनुष्याणां जाति मानवजाति, ऐक्यमत्यं, महाबलं, इत्यादयान् मानुषिकमूल्यान् मनुष्याणां प्रति ददाति।

बकस्य एकाग्रता वयं सर्वे जानन्ति। बकः एकेन पादेन स्थित्वा स्वस्य भोज्यं सूक्ष्मं विलोक्य प्रयत्नं कुर्वन्ति। बकं इति एकं जीविद्वारा प्रकृतिः अस्मान् प्रति एकं महासन्देशः ददाति।

मनुष्याः क्षमाहीनः भवति। क्षमा इति मूल्यं मण्डूकः इति जन्तु जीविद्वारा अस्माकं ददाति। शुनकं प्रति एकाग्रतां पाठयति। इत्थं प्रकृति अस्माकं मानुषिकमूल्याः ददाति। किन्तु मनुष्यस्य स्वभावः विपरीता भवति। अस्मिन् समये प्रकृतिः महाविनाशकारी भविष्यन्ति। एतदेव प्रकृतिक्रुरन्तः संजायते। प्रकृतिक्रुरन्ताः ~~मनुष्यं प्रति~~ मनुष्याणां मनुष्यत्वं वर्धयति।

भ्रमराः स्वस्य जीवितं ह्रस्वं इति जानन् इदं जीवितः सन्तोषकरं भविष्यन्ति। ~~स्वस्य~~ शरीरे वृक्षाः, नद्याः, गावः, भ्रमराः बकः, मण्डूकः, मधुपः, शुनकः इत्येदेषु उदाहरणेषु मनुष्यान् सदुपदेशान् ददाति, मानुषिकमूल्यान् पाठयति, ऐक्यं, साहोदर्यं, समत्वं, स्नेहं दया, श्रद्धा, परोपकारः, इत्यदयान् गुणान् मनुष्यं प्रति ददाति।

प्रकृतिः अस्माकं गुरुनाथ भवति। प्रकृति मनुष्यस्य सुस्थितः वर्तन्ते। किन्तु मनुष्यः प्रकृति बहुधा दूषयन्ति। प्रकृतिः एकं वरदानं भवति। मनुष्यस्य हिताय प्रकृतिः वर्तन्ते। अस्माकं प्रकृते

संरक्षणं अस्माकं कर्तव्यं भवति। प्रकृतेः संरक्षणं अस्माकं जीवितं
सुरक्षितं, सुखकरं आरोग्यकरं च भविष्यन्ति।

सर्वे भवन्तु सुखिनः
सर्वे सन्तु निरामयाः।
सर्वे भद्राणि पश्यन्तु
मा कश्चित् दुःखभाग्भवेत्॥

जयतु संस्कृतम् जयतु भारतम्।